

Bijlage 9

Implementatie

In deze bijlage staan:

- ✓ Een gespreksleidraad gebaseerd op Samen Beslissen
- ✓ Een overzicht van interventies
- ✓ Een advies voor het opstellen van kwaliteitsindicatoren

A. Gespreksleidraad gebaseerd op Samen Beslissen

Hieronder wordt een gespreksleidraad weergegeven gebaseerd op de gesprekstechniek van Samen Beslissen. Deze leidraad beoogt enig houvast te geven in het gesprek met de zwangere of ouder, maar is niet bedoeld als een strak stappenplan. Evenmin moeten altijd alle stappen in één keer doorlopen worden.

STAP 1 BEVINDINGEN	
Als verpleegkundige/verzorgende bespreek je bevindingen met de zwangere of ouder, en vraag je of deze hier verder over wil praten (en of de zwangere of ouder wil dat een eventuele partner of familie hierbij aanwezig is).	✓ Besteed aandacht aan positieve bevindingen. ✓ Geef aandacht aan mogelijke belemmeringen of problemen die de zwangere of ouder ervaart. ✓ Beschrijf eventuele zorgen over de belemmeringen en problemen van de zwangere of de ouder en haar eventuele partner en/of de opgroeiomstandigheden van het kind zo objectief mogelijk, zonder waardeoordeel. ✓ Vraag aan de zwangere of ouder of zij de geobserveerde punten herkent, en streef naar overeenstemming met de zwangere of ouder. ✓ Als de zwangere of ouder de zorgen niet herkent, en de risico inschatting en veiligheid dit toelaten, kan je als verpleegkundige/verzorgende in een volgend contactmoment op het thema terugkomen. ✓ Vraag aan de zwangere of ouder wat hij/zij nodig heeft met betrekking tot de bevindingen. Dit kan eventueel ook bij stap 2.
STAP 2 KEUZE	
Als verpleegkundige/verzorgende vestig je de aandacht op de mogelijke vervolgstappen, en geef je informatie die de zwangere of ouder nodig heeft om geïnformeerd de opties af te wegen.	✓ Benoem in neutrale termen de opties (ook 'niets' doen is een optie). ✓ Bespreek het bekijken van de opties in relatie tot voorkeuren zwangere of ouder en het risico voor het ongeborn kind. ✓ Benoem het maken van een gezamenlijk besluit waarbij de zwangere of ouder wordt

	ondersteund ongeacht de keuze die wordt gemaakt.
STAP 3 OPTIES	
Als verpleegkundige/verzorgende geef je informatie over/check je begrip van de voor- en nadelen van de opties, om opties te kunnen vergelijken.	✓ Geef uitleg en informatie over de opties. ✓ Bespreek de voor- en nadelen van de opties. ✓ Toets of de zwangere of ouder de informatie heeft begrepen, vraag bijvoorbeeld om de informatie te herhalen. ✓ Geef de cliënt de tijd om een afweging te maken.
STAP 4 VOORKEUREN	
Als verpleegkundige/verzorgende zet je je in om de waarden en voorkeuren van de zwangere of ouder boven tafel te krijgen.	✓ Vraag naar voorkeuren, zorgen en verwachtingen. ✓ Relateer deze informatie aan de opties en de voor- en nadelen van de opties. ✓ Geef een samenvatting en peil de reactie van zwangere of ouder.
STAP 5 BESLUIT	
Als verpleegkundige/verzorgende doe je je best de voorkeuren, motivatie en mogelijkheden tot zelfmanagement van de zwangere of ouder mee te nemen in het maken van een besluit.	✓ Integreer voorkeuren in het besluit en maak concrete afspraken ✓ Is de zwangere of ouder het eens met het besluit? ✓ Bespreek wat dit voor de zwangere of ouder betekent, wat er van de zwangere of ouder zelf wordt verwacht en wat deze van de zorgprofessional mag verwachten. ✓ Check of de zwangere of ouder weet hoe ze jou kan bereiken en waarvoor.

* Aangepast naar https://borstkanker.nl/sites/default/files/Time-out/Zakkaartje_Option.pdf

B. Overzicht van programma's en interventies

Hieronder wordt voor diverse soorten problematiek weergegeven welke programma's en interventies, naast de reguliere zorg, door verpleegkundigen/verzorgenden ingezet kunnen worden of waar naar verwezen kan worden, en wat bekend is over de effectiviteit van het programma of de interventie. In dit overzicht is waar mogelijk een link opgenomen naar de beschrijving van het programma of de interventie, met meer informatie over o.a. de inhoud, de beschikbaarheid en de aanbieder(s).

Laagdrempelig, niet risico-specifiek*

Interventie	Beoordeling effectiviteit
Home-Start	Goede aanwijzingen voor effectiviteit
Zwanger, bevallen, een kind (ZBK)	Goed onderbouwd
Shantala Babymassage Individueel	Goed onderbouwd
Ouderkracht	Goed onderbouwd
Een kindje krijgen	Goed onderbouwd
SamenStarten	Goed onderbouwd
Centering Pregnancy	Goed onderbouwd
MIM (Moeders informeren moeders)	Goed onderbouwd

Veilig groot worden	Goed onderbouwd
Centering Parenting	Veelgebruikt, niet beoordeeld
Prenatale begeleiding JGZ	Veelgebruikt, niet beoordeeld

Risico-specifiek***Roken**

Zie ook het Addendum 'Behandeling van tabaksverslaving en stoppen-met-roken ondersteuning bij zwangere vrouwen' bij de richtlijn "Behandeling van tabaksverslaving en stoppen-met-roken ondersteuning (Herziening 2016)".

	Beoordeling effectiviteit
VoorZorg	Goede aanwijzingen voor effectiviteit
V-MIS	Veelgebruikt, niet beoordeeld.
Centering Parenting	Veelgebruikt, niet beoordeeld

Alcoholgebruik in de zwangerschap

Interventie	Beoordeling effectiviteit
Negen maanden niet	Goede aanwijzingen voor effectiviteit

Stress

Interventie	Beoordeling effectiviteit
Home-Start	Goede aanwijzingen voor effectiviteit
VoorZorg	Goede aanwijzingen voor effectiviteit
Stevig Ouderschap	Eerste aanwijzingen voor effectiviteit
Zwanger, bevallen, een kind (ZBK)	Goed onderbouwd
Een kindje krijgen	Goed onderbouwd
Centering Parenting	Veelgebruikt, niet beoordeeld
Prenatale begeleiding JGZ	Veelgebruikt, niet beoordeeld

(Licht) verstandelijke beperking

Interventie	Beoordeling effectiviteit
VoorZorg	Goede aanwijzingen voor effectiviteit
Home-Start	Goede aanwijzingen voor effectiviteit
Ouder-baby interventie	Eerste aanwijzingen voor effectiviteit
HouVast	Goed onderbouwd
Nu Niet Zwanger	Goed onderbouwd
Prenatale begeleiding JGZ	Veelgebruikt, niet beoordeeld

Kindgericht (prematuriteit, excessief huilen, moeilijk gedrag)

Interventie	Beoordeling effectiviteit
Video-Feedback Intervention to Promote Positive Parenting and Sensitive Discipline (VIPP-SD)	Effectief volgens sterke aanwijzingen
Kortdurende Videohometraining (K-VHT)	Goed onderbouwd
Shantala Babymassage Individueel	Goed onderbouwd
Prenatale begeleiding JGZ	Veelgebruikt, niet beoordeeld

(Huiselijk) geweld en kindermishandeling

Interventie	Beoordeling effectiviteit
VoorZorg	Goede aanwijzingen voor effectiviteit
Stevig Ouderschap	Eerste aanwijzingen voor effectiviteit
Signs of Safety	Goed onderbouwd
Caring Dads	Goed onderbouwd
Tijd voor Toontje	Goed onderbouwd
Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling	Veelgebruikt, niet beoordeeld
MeMoSa (Mentormoeders bij huiselijk geweld)	Veelgebruikt, niet beoordeeld
Nu Niet Zwanger	Goed onderbouwd
Prenatale begeleiding JGZ	Veelgebruikt, niet beoordeeld

Tienerzwangerschap

Interventie	Beoordeling effectiviteit
VoorZorg	Goede aanwijzingen voor effectiviteit
Stevig Ouderschap	Eerste aanwijzingen voor effectiviteit
Nu Niet Zwanger	Goed onderbouwd
Niet of wel Zwanger	Niet beoordeeld
Prenatale begeleiding JGZ	Veelgebruikt, niet beoordeeld

Schulden en armoede

Interventie	Beoordeling effectiviteit
VoorZorg	Goede aanwijzingen voor effectiviteit
Stevig Ouderschap	Eerste aanwijzingen voor effectiviteit

Laaggeletterdheid en migratie

Interventie	Beoordeling effectiviteit
VoorZorg	Goede aanwijzingen voor effectiviteit

Stevig Ouderschap	Eerste aanwijzingen voor effectiviteit
Coach je Kind	Goed onderbouwd
Instapje	Goed onderbouwd
Prenatale begeleiding JGZ	Veelgebruikt, niet beoordeeld

Psychi(atri)sche problematiek en/of verslavingsproblemen

Interventie	Beoordeling effectiviteit
VoorZorg	Goede aanwijzingen voor effectiviteit
Ouder-baby interventie	Eerste aanwijzingen voor effectiviteit
KopOpOuders Online	Goed onderbouwd
Meeleefgezin	Veelgebruikt, niet beoordeeld
Nu Niet Zwanger	Goed onderbouwd
Centering Parenting	Veelgebruikt, niet beoordeeld
Prenatale begeleiding JGZ	Veelgebruikt, niet beoordeeld

Multiprobleemgezinnen

Interventie	Beoordeling effectiviteit
VoorZorg	Goede aanwijzingen voor effectiviteit
Bemoeizorg in de Jeugdgezondheidszorg	Eerste aanwijzingen voor effectiviteit
Stevig Ouderschap	Eerste aanwijzingen voor effectiviteit
Signs of Safety	Goed onderbouwd
Prenatale begeleiding JGZ	Veelgebruikt, niet beoordeeld

*Interventies en de beoordelingen daarvan zijn aan veranderingen onderhevig, dit overzicht biedt een momentopname, opgesteld op 24 augustus 2020.

C. Kwaliteitsindicatoren

Er zijn uit de literatuur geen verpleeg sensitieve kwaliteitsindicatoren gevonden die betrekking hebben op de zorg voor (mogelijk) kwetsbare zwangeren of kwetsbare ouders en hun kinderen in de kinderleeftijd van -9 maanden tot 2 jaar.